

Orienteringssag (til ØU)

Til Økonomiudvalget

30. marts 2020

Sagsnummer
2020-0049073

Dokumentnummer
2020-0049073-1

Orientering om Legionella forebyggelsesprogram

Resumé

Økonomiudvalget orienteres om status på Københavns Ejendom og Indkøbs (KEID) Legionella forebyggelsesprogram. KEID har i løbet af 2019 gennemført undervisning i Legionellaringtighdrift og igangsat et måleprogram for institutioner med brugere med øget risiko for at udvikle legionærsygdom. KEID vil i løbet af 2020 arbejde videre med Legionella-forebyggelse og kontrolmålinger af udvalgte institutioner.

Problemstilling

Økonomiudvalget besluttede d.19. marts 2019, at KEID skulle igangsætte et Legionellaforebyggelsesprogram med fokus på institutioner, der betjener borgere med øget risiko for at udvikle legionærsygdom (Bilag 1). Institutionerne bliver kaldt risikoinstitutioner og er primært plejehjem og botilbud med ældre og/eller immunsvækkede borger. Derudover er træningsfaciliteter med offentlig adgang til brusebadning inkluderet, samt daginstitutioner med immunsvækkede børn.

Løsning

Legionella forebyggelsesprogrammet indebærer:

- Opkvalificering af driftspersonale på risikoinstitutioner
- Kontrolmålinger af risikoinstitutioner.

Opkvalificering af driftspersonale

God drift af vandsystemer er afgørende for at forebygge Legionella, men selv i velkonstruerede vandsystemer kan der forekomme Legionella, hvis driften ikke sker efter særlige forskrifter. Det betyder fx at driftspersonale skal sikre korrekte vandtemperaturer, og at der løbende er forbrug på alle tappesteder.

KEID har i løbet af november 2019 afholdt undervisning for driftspersoner tilknyttet risikoinstitutioner. Der deltog i alt ca. 70 personer ved de tre

Københavns Ejendomme og
Indkøb
Planlægning og Byggeri til Drift
Borups Allé 177
2400 København NV

EAN-nummer
5798009781604

kursustilbud, der blev afholdt. Deltagerne modtog undervisning i, hvordan de gennem den daglige drift kan forebygge Legionella. De blev også introduceret til KEIDs måleprogram og handlingsplan ved fund af Legionella.

Måleprogram for Legionella

Legionella-kontrolmålinger af det varme vand vil fremadrettet udtages årligt på risikoinstitutioner. Målingerne kan vise et øjebliksbillede af vandkvaliteten i forhold til Legionella.

I løbet af efteråret 2019 blev der udtaget kontrolprøver på 16 institutioner. Resultaterne fra målingerne viste, at 10 institutioner ikke havde Legionella over grænseværdierne. Ved fire af de kontrollerede institutioner har det været nødvendigt at gennemføre driftsoptimeringer, fx justeringer af vandtemperatur, etablering af rutiner for gennemskylning af tappesteder og rengøring/udskiftning af bruserslanger. På de resterende to risikoinstitutioner er der gennemført mindre anlægsudbedringer.

I de risikoinstitutioner, hvor Københavns Kommune ikke er ansvarlig for drift og vedligehold af vandsystemet, er det udlejerens ansvar at forebygge og håndtere Legionella-forekomster. Udlejere for risikoinstitutioner bliver opfordret til at sikre, at der ikke er Legionella over de anbefalede grænseværdier.

I 2019 har KEID fokuseret på de institutioner med målinger over grænseværdierne i 2018. Det generelle billede er, at bygningsejer igangsætter tiltag efter henvendelse fra KEID. Det er dog en udfordring at få indsamlet information om, hvilke udbedringstiltag, der er gennemført og modtage kontrolmålinger fra bygningsejer.

KEID har i løbet af 2019 udtaget kontrolmålinger på syv 3.mandslejemål, der tidligere har haft problemer med Legionella. Resultaterne viser et bedre billede end i 2018. Ved prøver over grænseværdierne bliver bygningsejer opfordret til yderligere tiltag. KEID samarbejder med fagforvaltningerne omkring opfølgning af udbedring i 3.mandslejemål.

Udbedring ved fund af Legionella

I 2019 er der arbejdet med udbedringer af anlæg og rørsystemer på en række institutioner, hvor der i 2018 blev fundet Legionella over grænseværdien. De institutioner, hvor der er konstateret høje koncentrationer af Legionella, er der monteret Legionella-filter på tappesteder. Der udestår stadig en endelig færdigmelding af fem risikoinstitutioner, herunder fire hvor Københavns Kommune er bygningsejer.

I tre institutioner i Bystævneparken har der været udfordringer med at få udbedret problemer med Legionella bl.a. pga. gammel rørføring. I oktober 2019 valgte KEID at installere desinfektionsanlæg på institutionerne.

Anlæggene renser rørsystemerne for Legionella. Det tager dog lang tid før systemerne er helt rensede. På nuværende tidspunkt afventer KEID kontrolmålinger fra de tre steder.

På Sundholmsvej 10 arbejdes der med at få færdiggjort udbedringer og etableret nye driftsrutiner. Der er ved flere omgange gennemført tiltag, der har vist sig ikke at afhjælpe problemet med Legionella tilstrækkelig grad.

Den sidste institution er en daginstitution i et 3.mandslejemål, der efter flere omgange af afhjælpende tiltag har vist sig kræve en større udskiftning af rørføring. Der arbejdes på at få en aftale med udlejer omkring udskiftning af hele rørsystemet.

Planlagte indsatser i 2020

I løbet af 2020 vil måleprogrammet være fuldt udrullet, hvilket betyder, at det årligt kontrolleres ca. 64 institutioner for Legionella. Herunder er der en række idrætshaller, der vil blive kontrolleret for første gang. Antallet af risikoinstitutioner kan variere pga. lukning/etablering af tilbud.

I løbet af 2020 vil KEID arbejde med at få sikret, at der i 3.mandslejemål udtages løbende kontrolmålinger for Legionella.

KEID vil i samarbejde med fagforvaltningerne arbejde videre med forebyggelse af Legionella på risikoinstitutioner. I forbindelse med kontrolmåling af institutionerne informerer KEID institutionsledelse og teknisk servicepersonale om, hvordan de kan forebygge Legionella. Derudover har KEID udarbejdet en digital tjekliste for driftsopgaver, der kan bruges af de tekniske servicemedarbejdere ude på ejendommene.

KEID planlægger at gennemføre en evaluering af forebyggelsesprogrammet i løbet af efteråret 2020. Evalueringen vil ske i samarbejde med de relevante fagforvaltninger.

Økonomi

Udgifterne til måleprogram og udbedring ved fund af Legionella dækkes af KEIDs grundbudget.

Udgiftsposter	2018	2019	2020 (budget)
Prøvetagning Legionella	725.304	214.552	600.000
Anlægsudbedring	2.252.536	2.066.411	2.200.000
Total	2.977.840	2.226.417	2.800.000

Udgifterne inkluderer ikke KEIDs forbrug af interne ressourcer. Udgifter til anlægsoptimering 2020 er forbundet med en stor usikkerhed.

Videre proces

Økonomiudvalget vil orienteres næste gang om Legionella forebyggelsesprogram 1.kv. 2021.

Bilag

Bilag 1: Håndtering af Legionella i Københavns Kommunes ejendomme

23. Håndtering af Legionella i Københavns Kommunes ejendomme (2018-0340401)

Behovet for et Legionella-forebyggelsesprogram er oprindeligt opstået i forlængelse af fjernvarmekonvertering på plejehjemmet Slottet i juni/juli 2018, hvor der opstod problemer med vandforsyningen og efterfølgende konstatering af for høje Legionella-koncentrationer i brugsvandet.

Økonomiudvalget blev på mødet den 13. november 2018 orienteret om, at Københavns Ejendomme og Indkøb var i gang med at udarbejde et forebyggelsesprogram for håndtering af Legionella i kommunens ejendomme, samt at planen ville fremlægges for Økonomiudvalget inden overførelsessagen 2018/19. Københavns Ejendomme og Indkøb har på baggrund af erfaringerne fra den nuværende indsats udarbejdet forslag til en plan for forebyggelse af Legionella.

Indstilling

Økonomiforvaltningen indstiller over for Økonomiudvalget,

1. at forebyggelsesprogram for Legionella i Københavns Kommune godkendes.

Problemstilling

KEID har i løbet af 2018 udtaget prøver for Legionella på 106 institutioner, som betjener brugere med forhøjet risiko for at udvikle legionærsyge. Et stort antal af institutionerne havde Legionella-koncentrationer over den anbefalede reaktionsværdi. Dette er håndteret eller i gang med at blive håndteret ved driftsoptimeringer og/eller udbedring af anlæg. Erfaringerne fra indsatsen peger på et behov for en forebyggende Legionella-indsats med fokus på god drift.

Løsning

KEID har på den baggrund udarbejdet forslag til et Legionella-forebyggelsesprogram. Programmet omfatter de institutioner, hvor Københavns Kommune er ansvarlig for drift og vedligehold af vandsystemet. Programmet har fokus på institutioner, som har brugere med risiko for at udvikle legionærsyge.

Programmet består af:

- Opkvalificering af driftspersonalet på risikoinstitutioner og hjælpeværktøjer til drift og monitorering.
- Københavns Kommunes reaktionsværdier for Legionella.
- Kontrolmålinger af vandkvalitet på risikoinstitutioner.
- Metode til udvælgelse af risikoinstitutioner.

Opkvalificering af driftspersonalet på risikoinstitutioner og hjælpeværktøjer til drift og monitorering

God drift af vandsystemerne er afgørende for at forebygge Legionella. Selv i velkonstruerede vandsystemer kan der forekomme Legionella, hvis driften ikke sker efter særlige forskrifter. Til at understøtte driften gennemføres uddannelse af driftspersonalet på risikoinstitutioner.

Derudover udarbejdes informationsmateriale med digitale tjeklister, der kan bruges af driftspersonalet. Den driftsansvarlige kan dermed kontrollere, at driftsopgaverne udføres efter forskrifterne.

Københavns Kommunes reaktionsværdier for Legionella

Der er ikke fastsat nationale grænseværdier for acceptabel Legionella-koncentration, dog har Statens Serum Institut i år 2000 udarbejdet anbefalede reaktionsværdier. KEID har i samarbejde med Statens Serum Institut tilpasset deres anbefalede reaktionsværdier fra år 2000 til at være målrettet bl.a. risikoinstitutioner. Se bilag 1 for Københavns Kommunes reaktionsværdier for Legionella.

Kontrolmålinger af vandkvalitet på risikoinstitutioner

Kontrolmålinger udføres for at kontrollere effekten af driftsoptimeringen samt eventuelt til at tilpasse indsatserne. Kontrolmålingerne udtages kun i risikoinstitutionerne. Hyppigheden for hvornår målingerne gennemføres, baseres på en risikovurdering af institutionens vandsystem samt resultater fra tidligere målinger.

KEID anbefaler, at der skal gennemføres årlige målinger de første år. Herefter vil hyppigheden nedsættes på de institutioner, der har gode resultater. Den valgte tilgang er baseret på Statens Serum Instituts anbefalinger om at udtage prøver jævnlige i risikoejendomme. Der findes ingen nationale retningslinjer for, hvor tit man bør måle vandkvaliteten. Internationale og danske anbefalinger/erfaringer omkring kontrolmålinger fremgår af bilag 2.

Metode til udvælgelse af risikoinstitutioner

KEID definerer risikoinstitutioner som institutioner, hvor der er flere brugere med højere risiko for at udvikle legionærsyge fx ældre og immunsvækkede personer. Det betyder, at der kan være institutioner med enkelte brugere med forhøjet risiko for at udvikle legionærsyge, uden institutionen vurderes at være en risikoinstitution. Risikoinstitutioner defineres ud fra:

1. At bygningsbrugere bliver eksponeret for forstøvet vand hovedsagelig ved brusebad.
2. At mindst 10 % af brugerne har en forhøjet risiko for at blive smittet af legionærsyge. De 10% vil være et overslag anslået ud fra kendskabet til bygningens brugere.

KEID udpeger risikoinstitutioner i samarbejde med den enkelte forvaltning.

Institutioner hvor Københavns Kommune er lejer

Det er bygningsejers ansvar, at en bygning ikke er sundhedsskadelig. De steder, hvor Københavns Kommune ikke er ansvarlig for drift og vedligehold af vandsystemet, er det udlejerens ansvar at

forebygge og håndtere Legionella-forekomster. KEID vil opfodre alle udlejere, hvor der er risikobrugere, til at udarbejde en plan om forebyggelse og håndtering af Legionella.

Københavns Kommune kan ikke stille krav til bygningsejer om, at de udtager kontrolmålinger. Dog kan Københavns Kommune selv vælge at gennemføre kontrolmålinger. Det forventes kun, at der udtages prøver, hvis der er mistanke om problemer med vandsystemet.

Økonomi

Legionella-forebyggelsesprogrammets samlede omkostninger dækkes af KEIDs grundbudget til vedligehold og forventes at være:

- 0,8 mio. kr. til at opkvalificere driftspersonalet samt opbygning af system til kontrol af driftsopgaver (engangsudgift).
- 0,66 mio. kr. årligt til udførelse af kontrolmålinger af vandkvaliteten på risikoinstitutioner ejet af KK eller selvejende institutioner i egne bygninger (varig udgift).

Der er kalkuleret med, at der udtages, kontrolprøver 1 gang årligt på 69 risikoinstitutioner. Omkostningen for én årlig kontrolmåling forventes at være ca. 7.500 kr. per institution, totalt 0,52 mio. For at organisere og håndtere resultat af prøvetagning for Legionella afsættes 0,14 mio. til 0,2 årsværk årligt. Der forventes en varig samlet omkostning for prøvetagning på 0,66 mio. kroner per år.

I de tilfælde hvor Københavns Kommune ikke har ansvaret for vandsystemet, fx steder hvor kommunen er lejer, skal bygningsejer stå for forebyggelse og omkostninger forbundet med Legionella. Københavns Kommune kan dog ikke kræve, at bygningsejer udtager kontrolmålinger af brugsvand. Der kan derfor være tilfælde, hvor KEID bliver nødt til at selv finansiere kontrolmålinger, hvor kommunen er lejer. Udgiften til kontrolmålinger kan derfor blive højere end 0,66 mio. kr.

I de tilfælde hvor driftsoptimering ikke er tilstrækkelig, vil styringsmodellen for vedligehold kunne dække udgifter til mindre vedligeholdelsesopgaver af afhjælpende karakter (de steder hvor kommunen har ansvaret for vandsystemerne). Der kan på nuværende tidspunkt ikke gennemføres større vedligeholdelsesopgaver af planlagt karakter, da der ikke har været prioriteret anlægsmåltal til planlagt vedligehold i 2018 eller 2019.

Selvejende institutioner i kommunale bygninger og selvejende institutioner i egne bygninger er som udgangspunkt omfattet af programmet. Dog kan der være kontraktlige forhold på enkelte selvejende institutioner i egne bygninger, der gør at vedligeholdelsesforpligtigelsen påhviler den selvejende institution.

KEID forventer at kunne gennemføre opkvalificering af driftspersonale i løbet af 2019. Kontrolmålingerne påbegyndes løbende og er fuldt indfaset i 2020.

Peter Stensgaard Mørch

/Søren Tegen Pedersen

Beslutning

Dagsordenspunkt 23: Håndtering af Legionella i Københavns Kommunes ejendomme (2018-0340401)

Økonomiudvalgets beslutning i mødet den 19. marts 2019

Indstillingen blev godkendt uden afstemning.

Bilag

Bilag 1 - Københavns Kommunes reaktionsværdier for Legionella i brugsvand

Bilag 2 - Internationale og danske retningslinjer og erfaringer med håndtering af Legionella

Bilag 3 - Handlingsplan ved konstatering af Legionella i brugsvand i kommunale bygninger